

Starostwo Powiatowe w Raciborzu

Referat Ochrony Środowiska, Gospodarki Wodnej i Rolnictwa

Analiza stanu rolnictwa Powiatu Raciborskiego.

Materiały na sesję Rady Powiatu Raciborskiego
w dniu 30 października 2007 r.

*Opracowano w Referacie Ochrony Środowiska,
Gospodarki Wodnej i Rolnictwa
Starostwa Powiatowego w Raciborzu*

Racibórz, październik 2007 r.

SPIS TREŚCI

1. Wstęp.....	3
2. Stan rolnictwa w powiecie raciborskim	3
2.1. Charakterystyka gospodarstw rolnych powiatu raciborskiego	3
3. Ocena jakości gleb powiatu raciborskiego	9
4. Charakterystyka ekonomiczna gospodarstw	10
4.1. Zasobność gospodarstw rolnych w środki trwałe	11
5. Realizacja inwestycji związanych z budownictwem rolniczym w powiecie raciborskim.....	14
6. Informacja dotycząca zakładów rolno-spożywczych działających w powiecie raciborskim.....	15
6.1. Przetwórstwo produktów pochodzenia roślinnego	16
6.2. Przetwórstwo mleka	17
6.3. Przetwórstwo mięsa.....	17
7. Stan zatrudnienia w gospodarstwach rolnych	19
8. Współpraca Starostwa Powiatowego w Raciborzu i instytucji działających na rzecz rolnictwa z rolnikami powiatu.....	21
9. Podsumowane.....	24
10. Wykorzystane materiały	24
11. Spis załączników.....	24

1. WSTĘP

Zmiany systemu społeczno-gospodarczego zapoczątkowane na przełomie lat 80-tych i 90-tych doprowadziły do głębokich i rozległych przeobrażeń w rolnictwie. Zostały one zainicjowane uwolnieniem od 1 sierpnia 1989 roku cen produktów rolnych od urzędowej regulacji oraz integracją z rynkiem Unii Europejskiej w dniu 1 maja 2004r. Częściową odpowiedzią na pytanie jak zareagowało raciborskie rolnictwo na tę nową sytuację znajdujemy w informacjach uzyskanych z Powiatowego Biura Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, Placówek Terenowych Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego w Raciborzu i Rybniku oraz Powiatowego Inspektora Weterynarii w Raciborzu. Uzupełnieniem są informacje o działalności największych Zakładów rolno-spożywczych działających w Powiecie Raciborskim. Aby w pełni przedstawić obraz rolnictwa raciborskiego wykorzystano również dane zgromadzone w trakcie Powszechnego Spisu Rolnego oraz Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań, które zostały przeprowadzone na terenie kraju w dniach od 21 maja do 8 czerwca 2002 r.

2. STAN ROLNICTWA W POWIECIE RACIBORSKIM

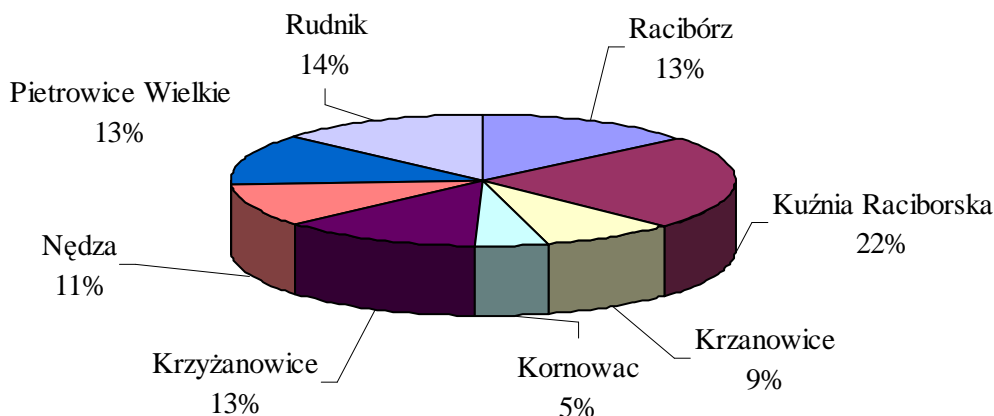
2.1. Charakterystyka gospodarstw rolnych powiatu raciborskiego

Powiat raciborski zasięgiem terytorialnym obejmuje miasto Racibórz, miasto i gminę Kuźnię Raciborską oraz Krzanowice, gminy Kornowac, Krzyżanowice, Nędza, Pietrowice Wielkie, Rudnik. W granicach powiatu raciborskiego zlokalizowane są 3 miasta oraz 88 miejscowości sołectw. Powierzchnię powiatu wynosi 544 km².

W tabeli nr 1 przedstawiono powierzchnię poszczególnych gmin powiatu raciborskiego.

Tabela nr 1. Powierzchnia gmin

Gminy powiatu	Powierzchni w km ²
Racibórz	74,96
Kuźnia Raciborska	126,84
Krzanowice	47,06
Kornowac	26,30
Krzyżanowice	69,67
Nędza	57,14
Pietrowice Wielkie	68,07
Rudnik	73,94
<i>Razem Powiat</i>	<i>543,98</i>

Na podstawie danych z ewidencji gruntów prowadzonej przez Wydział Geodezji Starostwa Powiatowego w Raciborzu przedstawiono w formie tabelarycznej aktualną strukturę użytków rolnych w powiecie raciborskim.

Tabela nr 2. Użytkowanie gruntów w gospodarstwach rolnych w powiecie raciborskim

	Użytkowanie gruntów w gospodarstwach w powiecie raciborskim		w tym : użytkowanie gruntów w gospodarstwach indywidualnych w powiecie raciborskim		w tym : użytkowanie gruntów w Rolniczych Spółdzielniach Produkcyjnych w powiecie raciborskim		w tym : użytkowanie gruntów w gospodarstwach spółek prawa handlowego oraz dzierzawionych przez rolników z ANR	
	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%
Użytki rolne :	34460	100	22371	100	3112	100	8977	100
w tym grunty :								
orne	27271	79,14	17994	80,44	2653	85,25	6624	73,79
sady	500	1,45	370	1,65	3	0,10	127	1,41
łąki	3974	11,53	2768	12,37	264	8,48	942	10,49
pastwiska	1151	3,34	478	2,14	96	3,08	577	6,43
zabudowane	778	2,26	602	2,69	73	2,35	103	1,15
pod stawami	494	1,43	142	0,63	22	0,71	330	3,68
pod rowami	292	0,85	17	0,08	1	0,03	274	3,05

Z analizy danych zawartych w tabelach nr 1 i 2 wynika, iż użytki rolne stanowią 63,3% ogólnej powierzchni powiatu, natomiast z ogólnej powierzchni użytków rolnych wynoszącej 34460 ha, 22371 ha użytkowane jest przez rolników indywidualnych, co stanowi 64,9%. W uzupełnieniu należy dodać, iż powierzchnia gruntów użytkowanych przez rolników indywidualnych jest większa z uwagi na fakt, iż część gruntów będących we władaniu Agencji Nieruchomości Rolnych jest dzierzawiona przez rolników indywidualnych.

W tabeli nr 3 zestawiono dane dotyczące struktury użytkowania gruntów z podziałem na gminy.

Tabela nr 3. Użytkowanie gruntów w gospodarstwach rolnych w powiecie raciborskim z podziałem na gminy przedstawia się następująco

	Pow. ogólna gruntów ha	Grunty orne	Sady	Łąki trwałe	Pastwiska trwałe	Grunty rolne zabudowane	Grunty pod stawami	Grunty pod rowami	Razem Użytki rolne
Kornowac	2630	1586	74	279	57	59	16	2	2073
Krzanowice	4706	3559	25	521	82	92	3	25	4307
Krzyżanowice	6967	4685	51	465	109	159	35	38	5542
Kuźnia Rac	12684	1253	36	676	251	56	8	34	2314
Nędza	5714	1386	25	532	141	68	343	47	2542
Pietrowice W.	6807	5250	49	446	154	146	9	39	6093
Racibórz	7496	4173	43	633	97	79	79	94	5198
Rudnik	7394	5379	197	422	260	119	1	13	6391
Razem	54398	27271	500	3974	1151	778	494	292	34460

Natomiast w tabelach nr 4 i nr 5 przedstawiono strukturę użytkowania gruntów w gospodarstwach indywidualnych i Rolniczych Spółdzielniach Produkcyjnych.

W tabeli nr 6 przedstawiono podział gospodarstw indywidualnych na grupy obszarowe w powiecie raciborskim.

Tabela nr 4. Użytkowanie gruntów w gospodarstwach indywidualnych w powiecie raciborskim

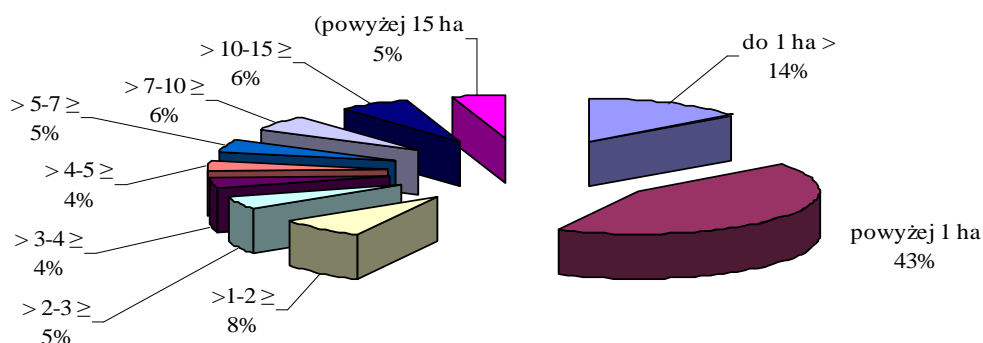
	Grunty orne	Sady	Łąki trwałe	Pastwiska trwałe	Grunty rolne zabudowane	Grunty pod stawami	Grunty pod rowami	Razem użytki rolne
Kornowac	1455	56	244	48	58	16	1	1878
Krzanowice	2367	23	341	14	63	3	0	2811
Krzyżanowice	3372	50	284	43	136	6	1	3892
Kuźnia Rac	1076	34	525	174	54	5	5	1873
Nędza	881	23	385	90	52	103	3	1537
Pietrowice W.	3151	45	306	20	80	9	3	3614
Racibórz	2830	34	401	30	71	0	2	3368
Rudnik	2862	105	282	59	88	0	2	3398
Razem	17994	370	2768	478	602	142	17	22371

Tabela nr 5. Użytkowanie gruntów w Rolniczych Spółdzielniach Produkcyjnych w powiecie raciborskim

	Grunty orne	Sady	Łąki trwałe	Pastwiska trwałe	Grunty rolne zabudowane	Grunty pod stawami	Grunty pod rowami	Razem użytki rolne
Kornowac	0	1	0	0	0	0	0	1
Krzanowice	464	0	63	7	11	0	0	545
Krzyżanowice	392	0	34	22	9	21	0	478
Kuźnia Rac	1	0	0	0	0	0	0	1
Nędza	80	0	68	7	5	1	0	161
Pietrowice W.	1276	2	88	59	42	0	1	1468
Racibórz	200	0	6	1	3	0	0	210
Rudnik	240	0	5	0	3	0	0	248
Razem	2653	3	264	96	73	22	1	3112

Tabela nr 6. Podział gospodarstw indywidualnych na grupy obszarowe

Lp	Grupy obszarowe gospodarstw indywidualnych w powiecie raciborskim	Powierzchnia gruntów łącznie z gruntami zabudowanymi w gospodarstwach indywidualnych wg grup obszarowych	Udział procentowy %
1	ogółem	24231	-
2	do 1 ha >	6102	-
3	powyżej 1 ha	18129	100
3.1	>1-2 ≥	3463	19,1
3.2	> 2-3 ≥	2096	11,6
3.3	> 3-4 ≥	1677	9,3
3.4	> 4-5 ≥	1564	8,6
3.5	> 5-7 ≥	2202	12,1
3.6	> 7-10 ≥	2478	13,7
3.7	> 10-15 ≥	2682	14,8
3.8	powyżej 15 ha	1967	10,85

Dla potrzeb niniejszego opracowania przeprowadzono analizę mającą na celu zobrazowanie wielkość gospodarstw rolnych w powiecie raciborskim. Na podstawie danych z ewidencji gruntów ustalono, w oparciu o grupy obszarowe, iż przeciętna wielkość gospodarstw indywidualnych wynosi 4,04 ha, należy przy tym podkreślić, że w tej średniej uwzględniono również gospodarstwa o powierzchni do 1 ha użytków rolnych tzn. gospodarstwa przyzagrodowe, których produkcja przeznaczona jest na samo zaopatrzenie. Z punktu widzenia efektywności ekonomicznej znaczenie mają gospodarstwa powyżej 1 ha, przeciętna wielkość takiego gospodarstwa w powiecie raciborskim wynosi 11,16 ha.

Z przedstawionych w powyższych tabelkach danych wynika, iż 25% stanowią gospodarstwa o powierzchni do 1 ha, a 75% gospodarstwa powyżej 1 ha. Podkreślić należy, iż w grupie gospodarstw powyżej 1 ha prawie 11% stanowią gospodarstwa o powierzchni powyżej 15 ha. Należy pamiętać, iż zestawienie to odzwierciedla obraz w oparciu o dane własnościowe, które tylko w części odzwierciedlają stan faktyczny. Powszechnie bowiem wiadomo, iż część gruntów jest dzierżawiona przez rolników indywidualnych, dlatego też można przyjąć, iż powierzchnia gruntów użytkowana w gospodarstwach indywidualnych z wyższych grup obszarowych jest większa. Sytuację tą można zaobserwować po zasiewach oraz sposobie użytkowania gruntów rolnych. Powszechnie znana „szachownica pól” w powiecie raciborskim jest zjawiskiem zanikającym.

Czynnikami wpływającym na stan rolnictwa w powiecie raciborskim jest duży udział gruntów ornych w całkowitej powierzchni powiatu.

W tabelach nr 7, 8 i 9 przedstawiono podział gruntów ornych, łąk i pastwisk na klasy bonitacyjne z podziałem na gminy.

Tabela nr 7. Podział gruntów ornych na klasy bonitacyjne z podziałem na gminy

Gmina	R I	R II	R III a	R III b	R IV a	R IV b	R V	R VI	R VIz
Kornowac	-	0,5	73,1	429,0	479,8	229,5	288,4	17,8	-
Krzanowice	400,4	1303,5	1398,2	364,9	75,4	30,2	20,6	-	-
Krzyżanowice	10,5	1060,4	2698,	668,5	1970,0	33,1	18,0	-	-
Kuźnia Rac.	-	17,7	91,9	107	160,8	165,7	330,7	377,2	1,3
Nędza	-	15,8	131,8	255,9	310,7	201,5	169,4	311,5	0,3
Pietrowice Wielkie	459,8	1708,7	2215,8	524,6	212,8	54,5	48,1	2,6	-
Racibórz	58,5	865,6	1544,8	667,5	420,8	303,9	257,1	45,2	-
Rudnik	184,8	1476,9	2314,0	1085,5	237,4	71,8	8,1	1,0	-
Suma	1114	6449,1	10467,6	4102,9	3867,7	1090,2	1140,4	755,3	1,6

Podział gruntów ornych wg klas bonitacyjnych

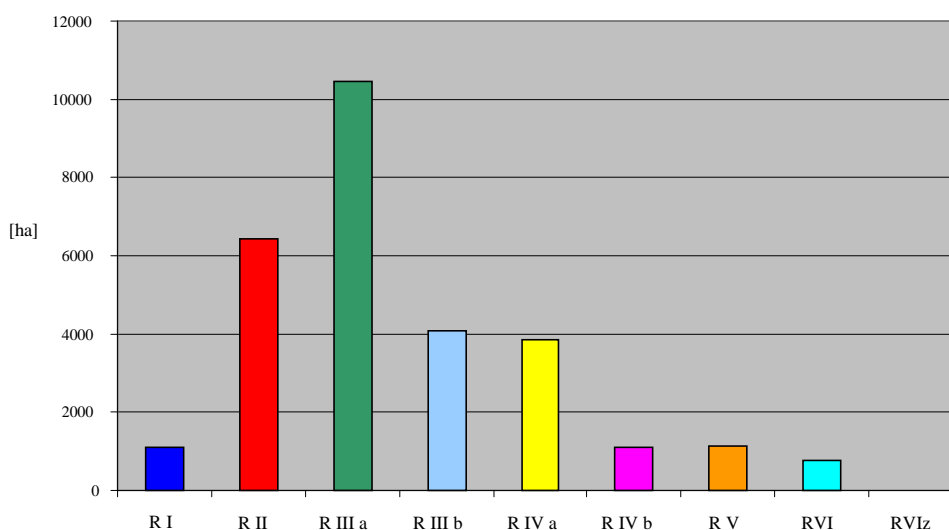

Tabela nr 8. Podział łąk na klasy bonitacyjne z podziałem na gminy

Gmina	Ł I	Ł II	Ł III	Ł IV	Ł V	Ł VI	N
Kornowac	-	-	36,0	173,7	60,0	8,4	11,5
Krzanowice	3,4	264,3	2253,7	26,1	1,6	1,1	16,1
Krzyżanowice	0,2	46,8	2295,1	101,0	21,6	1,6	88,3
Kuźnia Rac.		2,9	48,2	355,7	230,9	37,0	84,4
Nędza	-	3,0	102,6	191,6	206,4	27,9	19,6
Pietrowice Wlk	-	148,1	242,9	53,6	4,4	1,1	36,2
Racibórz	-	1,9	403,3	187,5	41,0	1,2	107,0
Rudnik	0,7	19,9	19,9	263,5	112,3	21,9	3,9
Suma	4,3	486,9	5401,7	1352,7	678,2	100,2	367

Tabela nr 9. Podział pastwisk na klasy bonitacyjne w rozbięciu na gminy

Gmina	Ps I	Ps II	Ps III	Ps IV	Ps V	Ps VI	Ps VIz
Kornowac	-	-	0,6	23,8	2,3	10,3	-
Krzanowice	-	3,0	10,8	3,6	1,3	-	-
Krzyżanowice	1,0	18,1	60,8	25,6	0,2	1,2	0,3
Kuźnia Rac.	-	7,1	1,5	89,5	114,2	34,4	2,9
Nędza	-	-	5,4	16,3	44,0	69,9	6,3
Pietrowice Wielkie	17,1	61,9	58,2	25,3	4,5	1,9	-
Racibórz	-	-	-	52,2	34,6	9,1	2,2
Rudnik	72,9	149,9	149,9	33,8	3,8	1,2	-
Suma	91	240	287,2	270,1	204,9	128	11,7

Zmiany w strukturze gospodarstw rolnych powiatu raciborskiego wynikają w głównej mierze z przemian społeczno-gospodarczych jakie zaszły w polskim rolnictwie wskutek integracji z rynkiem Unii Europejskiej w dniu 1 maja 2004r. Należy jednak dodać, iż na dobry poziom rolnictwa raciborskiego, obok pracowitości i gospodarności naszych rolników, wpływa wysoka jakość użytkowanych gruntów. Jakość gleb w powiecie raciborskim jest zróżnicowana. Na przeważającym jednak obszarze Płaskowyżu Głubczyckiego i doliny Odry występują gleby wytworzone z utworów pyłowych lessopodobne lub pochodzenia wodnego wysoce urodzajne i przydatne rolniczo, dominują tu gleby zaliczone do I - III klasy bonitacyjnej. Gleby te przeważają w gminach Krzanowice, Pietrowice Wielkie, Krzyżanowice, Rudnik i częściowo Racibórz. Słabe gleby (piaszczyste) występują w obrębie Płaskowyżu Rybnickiego (gmina Kornowac), zaliczone do V – VI klasy bonitacyjnej. Gleby zbudowane z piasków gliniastych, średniej klasy (IV – V), występują w obrębie Kotliny Raciborskiej, tj. głównie na obszarze gmin Nędza i Kuźnia Raciborska.

3. OCENA JAKOŚCI GLEB POWIATU RACIBORSKIEGO

Jednym z podstawowych elementów mających wpływ na wysokość uzyskiwanych plonów jest zrównoważony i właściwy poziom składników pokarmowych w glebie. Zarówno niedobór jak i nadmiar składników odżywczych w glebie może być czynnikiem ograniczającym wielkość i pogarszającym jakość plonów. Racjonalne nawożenie powinno opierać się na wynikach analiz chemicznych gleby, określających jej zasobność w składniki mineralne oraz wymaganiach pokarmowych uprawianych gatunków roślin.

Mając powyższe na uwadze Starostwo Powiatowe w Raciborzu wspólnie ze środkami Powiatowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Raciborzu oraz Funduszu Ochrony Gruntów Rolnych, sfinansowało koszty badania gleb w powiecie raciborskim.

Badania na zlecenie Starostwa wykonała Okręgowa Stacja Chemiczno – Rolnicza w Gliwicach. Celem badań było rozpoznanie stanu zanieczyszczenia gleb metalami ciężkimi oraz określenie zawartości makro- i mikroelementów oraz stopnia ich zakwaszenia i zasobności.

W załącznikach do niniejszego opracowania dołączono prezentacje, które w sposób szczegółowy przedstawiają (w podziale na gminy będące przedmiotem badania) przebieg badań oraz jego wyniki.

Przedmiotem opracowania było:

- Wykonanie badań zawartości metali ciężkich: ołowiu (Pb), kadmu (Cd), cynku (Zn), miedzi (Cu), niklu (Ni) i chromu (Cr) w glebach na użytkach rolnych,
- określenie odczynu (pH),
- określenie zasobności w fosfor (P), potas (K), magnez (Mg),
- określenie zawartości mikroelementów w formie przyswajalnej: miedzi (Cu), manganu (Mn), cynku (Zn) i żelaza (Fe),
- ustalenie zalecanej dawki wapna,
- opracowanie wyników i wniosków.

4. CHARAKTERYSTYKA EKONOMICZNA GOSPODARSTW

Na podstawie danych Powszechnego Spisu Rolnego oraz Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań przeprowadzone na terenie kraju w dniach od 21 maja do 8 czerwca 2002 r. w formie tabelarycznej przedstawiono analizę danych obrazujących stan rolnictwa raciborskiego z punktu widzenia ekonomicznego.

Tabela nr 10. Gospodarstwa rolne według prowadzenia działalności gospodarczej w powiecie raciborskim i w województwie śląskim

Lp.	Gospodarstwa	Ilość gospodarstw w powiecie raciborskim	% ilość gospodarstw w powiecie raciborskim	Ilość gospodarstw w województwie śląskim	% ilość gospodarstw w województwie śląskim
1.	Ogółem :	8143	100	253112	100
2.	Gospodarstwa prowadzące działalność gospodarczą				
	Razem	5979	73,4	149649	59,1
	Wyłącznie rolniczą	5105	62,7	114667	45,3
	Rolniczą i pozarolniczą	663	8,1	18994	7,5
	Wyłącznie pozarolniczą	211	2,6	15988	6,3
3.	Gospodarstwa nie prowadzące działalności gospodarczej według przyczyn zaniechania prowadzenia działalności rolniczej - ogółem	2375	100	119451	100
	wyłącznie zdrowotnych lub rodzinnych	585	24,6	21006	17,6
	wyłącznie ekonomicznych	705	29,7	42151	35,3
	wyłącznie innych	860	36,2	37691	31,5
	zdrowotnych lub rodzinnych oraz ekonomicznych	130	5,5	9568	8,0
	zdrowotnych lub rodzinnych oraz innych	13	0,5	1081	0,9
	ekonomicznych oraz innych	72	3,0	4969	4,2
	zdrowotnych lub rodzinnych i ekonomicznych oraz innych	10	0,4	2985	2,5

Gospodarstwa prowadzące działalność gospodarczą podzielono na trzy grupy tj.

- gospodarstwa prowadzące działalność wyłącznie rolniczą,
- gospodarstwa prowadzące działalność rolniczą i pozarolniczą,
- gospodarstwa prowadzące działalność wyłącznie pozarolniczą.

Działalność gospodarcza w tych grupach prowadzona była w oparciu o określone strategie, które cechowało:

- równoważenie dochodów z działalności rolniczej z dochodami pochodzącymi z innych źródeł; gospodarstwa były traktowane jako ważne źródło dochodów osobistych;
- inwestycje polegające głównie na kapitalnych remontach budynków oraz na zakupie używanych ciągników, środków transportowych i maszyn dla kompletowania ciągów technologicznych;
- podejmowane przedsięwzięcia inwestycyjne tylko sporadycznie zapewniły prostą reprodukcję majątku trwałego.

Charakterystyczne strategie w tych gospodarstwach to:

- ✚ duża koncentracja produkcji roślinnej oraz koncentracja chowu zwierząt,
- ✚ wyposażenie w co najmniej jeden ciągnik większej mocy, przyczepy oraz maszyny towarzyszące, które pozwalały na zwiększenie wydajności pracy i poprawiały jakość wykonywanych zabiegów produkcyjnych, pozyskiwanie środków finansowych przeznaczonych na inwestycje za pomocą kredytów bankowych lub z funduszy unijnych.

4.1. Zasobność gospodarstw rolnych w środki trwałe

Zmiana struktury obszarowej gospodarstw rolnych wpłynęła również na podział nakładów na zakup środków trwałych. Z tabeli nr 11 wynika, iż 31,8 % nakładów w gospodarstwach powiatu raciborskiego poniesiono na zakup ziemi (dla porównania w województwie śląskim rolnicy przeznaczają 18,6 %).

Dbłość o warsztat pracy rolnika jakim jest gospodarstwo rolne znajduje swoje odzwierciedlenie w strukturze wydatków inwestycyjnych poniesione przez gospodarstwa rolne w powiecie raciborskim. Z danych przedstawionych w tabeli nr 12 wynika, iż najwięcej środków finansowych rolnicy raciborscy przeznaczają na budowę, remont lub modernizację budynków mieszkalnych i gospodarczych. Natomiast z analizy danych (tabela nr 13) dotyczących poniesionych wydatków przez gospodarstwo na zakup materiałów i usług w powiecie raciborskim wynika, iż najwięcej środków tj. 46,4 % przeznacza się na zakup nawozów, wapna, środków ochrony roślin.

Tabela nr 11. Wydatki poniesione na zakup środków trwałych przez gospodarstwa rolne w powiecie raciborskim i w województwie śląskim

Lp.	Nakłady na środki trwałe (zakup)	Powiat raciborski	Województwo śląskie
1.	Ogółem : w tys. złotych	11696	124006
2.	Zakup ziemi	31,8 %	18,6 %
3.	Ciągniki, inne środki transportowe oraz maszyny i urządzenia w tym :	62,5 %	67,7 %
	Ciągniki	21,7 %	19,5 %
	Inne środki transportowe oraz maszyny i urządzenia	40,8 %	48,2 %
4.	Pozostałe nakłady przeznaczone do prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej	5,7	13,7

Tabela nr 12. Wydatki inwestycyjne (pozostałe) poniesione przez gospodarstwa w powiecie raciborskim i w województwie śląskim

Lp.	Nakłady na środki trwałe (zakup)	Poniesione przez gospodarstwa w powiecie raciborskim	Poniesione przez gospodarstwa w województwie śląskim
1.	Ogółem : w tys. złotych	11176	229281
2.	Budowę, remont lub modernizację budynków mieszkalnych gospodarczych	50,1 % 30,3 %	59,7 % 24,7 %
3.	Melioracje, gaz, kanalizacja, reelektryfikacja, telefon, utwardzenie dróg i podwórz	3,0 %	4,6 %
4.	Zwiększenie stada podstawowego i zmiana kierunku produkcji zwierzęcej	14 %	7 %
5.	Nowe nasadzenia i zmiany kierunku produkcji roślinnej	2,6 %	4 %
6.	Zalesienia	0,0 %	0,0 %

Tabela Nr 13. Wydatki poniesione przez gospodarstwo na zakup materiałów i usług w powiecie raciborskim i województwie śląskim

Lp.	Nakłady na środki trwałe (zakup)	Powiat raciborski	Województwo śląskie
1.	Ogółem :	100 %	100 %
2.	Nawozy, wapno, środki ochrony roślin	46,4 %	33,7 %
3.	Pasze	25,7 %	21,7 %
4.	Paliwo	19,6 %	25,5 %
5.	Usługi rolnicze	8,3 %	19,7 %

W uzupełnieniu danych dotyczących nakładów poniesionych w gospodarstwach rolnych powiatu przedstawiono dane dotyczące poziomu zadłużenia gospodarstw rolnych w powiecie raciborskim. Poziom zadłużenia gospodarstw rolnych w Polsce wynosi 8,2%, dla porównania w powiecie raciborskim 12,6% gospodarstw rolnych obciążonych było kredytami. W uzupełnieniu należy dodać, iż na dzień dzisiejszy sytuacja ta nie uległa zmianie. Możliwościami pozyskiwania środków finansowych w ramach programów pomocowych realizowanych za pośrednictwem Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa wymaga zaangażowania środków własnych, które można pozyskać za pośrednictwem kredytu bankowego.

Szczegółowe dane nt. zadłużenia gospodarstw rolnych przedstawiono w tabeli nr 14.

Tabela Nr 14. Zadłużenie gospodarstw rolnych w powiecie raciborskim i w województwie śląskim w roku 2002

Lp.		Gospodarstwa rolne spłacające kredyty i pożyczki w powiecie raciborskim	Gospodarstwa rolne obciążone zadłużeniem w powiecie raciborskim	Gospodarstwa rolne spłacające kredyty i pożyczki w województwie śląskim	Gospodarstwa rolne obciążone zadłużeniem
1.	Ogółem gospodarstw	329	350	8890	9053
2.	w % ogólnej liczby gospodarstw	11,8 %	12,6 %	8,0 %	8,2 %
3.	Według wysokości rocznych spłat :				
	poniżej 600 zł	3,3 %	2,9 %	6,4 %	5,6 %
	600 - 1000 zł	1,5 %	0,9 %	4,1 %	4,6 %
	1000 - 2000 zł	7,9 %	6,9 %	19,1 %	16,0 %
	2000 - 4000 zł	22,8 %	13,7 %	30,4 %	25,8 %
	4000 - 15000 zł	41,3 %	34,6 %	31,1 %	30,7 %
	15000- 50000 zł	16,1 %	23,1 %	6,4 %	10,8 %
	powyżej 50000 zł	7 %	18,0 %	2,4 %	6,4 %

Kredytowanie modernizacji rolnictwa w Powiecie Raciborskim odbywa się za pośrednictwem: Banku Gospodarki Żywnościowej S.A. Oddział Racibórz, Banków Spółdzielczych Racibórz oraz Krzyżanowice, Banku PKO SA oraz ING Bank Śląski.

Dodatkowym źródłem finansowania rolnictwa związanym z członkowstwem Polski w Unii Europejskiej są dopłaty bezpośrednie.

Szczegółowe informacje na temat dopłat bezpośrednich jak również innych programów pomocowych, które są i będą realizowane za pośrednictwem Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa znajdują się w załączniku przygotowanym przez Biuro Powiatowe ARiMR w Raciborzu.

5. REALIZACJA INWESTYCJI ZWIĄZANYCH Z BUDOWNICTWEM ROLNICZYM W POWIECIE RACIBORSKIM

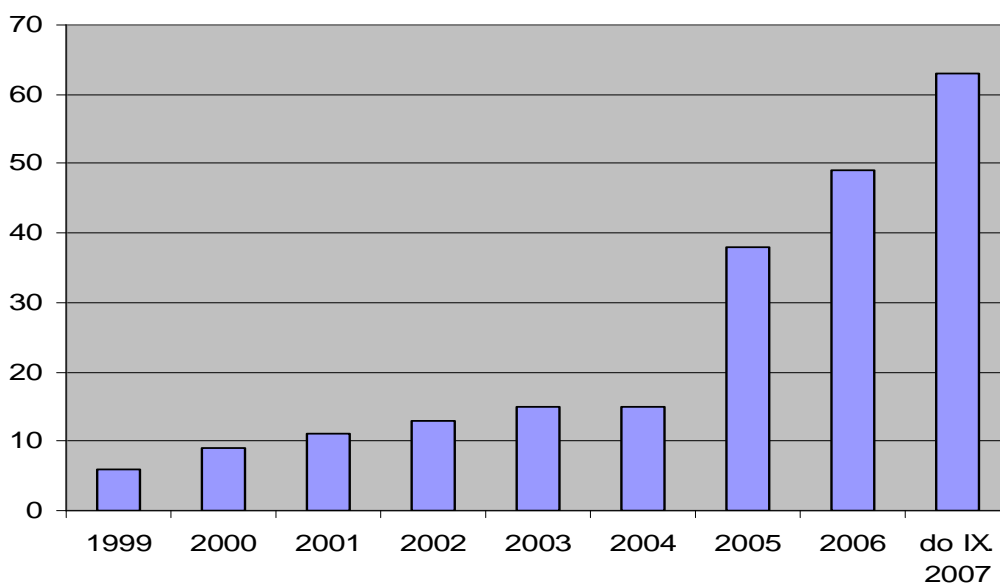
Zmiana struktury obszarowej gospodarstw rolnych wpłynęła również na wzrost zaangażowania inwestycyjnego rolników. Na podstawie wydanych pozwoleń, zgłoszeń na budowę budynków i budowli związanych z rolnictwem można zaobserwować systematyczny wzrost zaangażowania rolników w proces inwestycyjny.

Zaangażowanie to zostało przedstawione w poniższych tabelach.

Tabela Nr 15. Inwestycje w zakresie rolnictwa (budowa budynków gospodarczych, obiektów gospodarczych i inwentarskich) realizowane na terenie Powiatu Raciborskiego

Gminy	Lata									
	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	do IX. 2007	razem
Rudnik	1	2	2	4	3	8	6	9	9	44
Krzanowice	1	2	3	3	2	5	1	3	6	26
Kuźnia Raciborska	1	0	1	1	1	0	2	4	2	12
Nędza	1	2	1	2	2	0	3	9	3	23
Kornowac	0	0	1	0	0	0	4	2	3	10
Pietrowice Wlk	1	1	1	3	4	0	6	11	8	35
Krzyżanowice	1	2	2	0	1	2	1	1	17	27
Racibórz	0	0	0	0	2	0	15	10	15	42
Razem	6	9	11	13	15	15	38	49	63	219

Ilość inwestycji w zakresie rolnictwa w latach 1999 - IX.2007 na terenie Powiatu Raciborskiego

Jak wynika z tabeli nr 15 oraz przedstawionego powyżej wykresu obserwujemy stały wzrost wydawanych pozwoleń na budowę budynków i obiektów gospodarczych oraz inwentarskich w zakresie rolnictwa. Po ilości złożonych wniosków oraz udzielanych informacji możemy stwierdzić, iż w roku bieżącym nadal utrzymywać się będzie tendencja wzrostowa.

Natomiast w tabeli nr 16 przedstawiono podział wydanych pozwoleń w zależności od ich rodzaju.

Tabela nr 16. Podział w zależności od rodzaju inwestycji (w latach 2005 – 2007)

Gminy	Rodzaj inwestycji								
	ubojnie	szklarnie chłodnie	silosy, magazyny na zboże	wiaty	obory, chlewnie, kurniki	zabudowania gospodarcze	zbiorniki na gnojowicę	płyty gnojowe	Razem
Rudnik	-	1	6	7	2	1	5	2	24
Krzanowice	-	-	2	2	3	-	1	2	10
Kuźnia Rac	-	-	1	3	1	1	1	1	8
Nędza	-	-	-	14	-	-	1	-	15
Kornowac	-	-	1	8	-	-	-	-	9
Pietrowice Wlk	-	-	1	18	3	-	-	3	25
Krzyżanowice	-	-	2	-	2	12	2	1	19
Racibórz	-	1	10	4	-	22	-	3	40
RAZEM	0	2	23	56	11	36	10	12	150

Z przedstawionych danych wynika, iż największe zaangażowanie rolników w proces inwestycyjny obserwujemy w zakresie budowy wiat i zabudowań gospodarczych. Wzrost wydanych pozwoleń w tym zakresie oznacza potrzebę modernizacji istniejących gospodarstw. W znacznej ilości wydawane są również pozwolenia na budowę zbiorników na gnojówkę i płyt gnojowych. Wynika to z konieczności dostosowania gospodarstw do określonych standardów unijnych, a tym samym potrzebą zmniejszenia negatywnego oddziaływania gospodarstw rolnych na środowisko.

Prawie 22% wszystkich realizowanych inwestycji stanowiły przedsięwzięcia związane z produkcją zwierzęcą, natomiast 17% nakierowane na produkcję roślinną.

Również obserwujemy znaczny udział budowy obór, chlewni i kurników - inwestycji ukierunkowanych bezpośrednio na produkcję. Należy podkreślić, że są to inwestycje wymagające dużych nakładów inwestycyjnych, często wspomaganych funduszami celowymi. Największe zaangażowanie w procesie inwestycyjnym wykazują rolnicy gmin Raciborza, Rudnika i Pietrowic Wielkich.

6. INFORMACJA DOTYCZĄCA ZAKŁADÓW ROLNO-SPOŻYWCZYCH DZIAŁAJĄCYCH W POWIECIE RACIBORSKIM

Po przeanalizowaniu dostępnych materiałów dotyczących działalności zakładów przemysłu rolno-spożywczego możemy stwierdzić, iż na przestrzeni ostatnich 10 lat zaszły duże zmiany w tym dziale gospodarki. Procesy zmian nie ominęły również rolnictwa powiatu raciborskiego. Tradycyjnie powiat raciborski postrzegany był jako region rolniczy, stanowiący zaplecze żywnościowe mieszkańców miast aglomeracji śląskiej. Szczególnie dotyczyło to zaopatrzenia w warzywa i owoce. Podstawową bazą surowcową stanowiły niewielkie obszarowo gospodarstwa rolne najczęściej zlokalizowane w pobliżu Raciborza, które specjalizowały się w produkcji warzyw, które ogrodnicy sprzedawali bezpośrednio na targowiskach w dużych śląskich miastach.

Nadwyżki warzyw i owoców skupowane były przez działające w powiecie raciborskim zakłady tj.

- ✚ „Spółdzielnię Ogrodnik”
- ✚ „Prodryn”
- ✚ „Polmos”

Określenie przyczyn upadku zakładów rolno-spożywczych oraz zmiany ich profilu działania jest sprawą bardzo złożoną. Przede wszystkim wynika to z ich specyfiki. Produkcja w zakładach przetwórstwa rolno-spożywczego ze względów społecznych wymagała niegdyś ingerencji państwa, a w chwili obecnej jest uzależniona tylko i wyłącznie od popytu. Urynkowanie gospodarki spowodowało, iż podstawą działania tych zakładów jest rachunek ekonomiczny. Wielkie sieci handlowe zarzuciły rynek warzyw, owoców i kwiatów tańszym towarem sprowadzonym z krajów Unii Europejskiej, szczególnie z Holandii. Produkty rolno-spożywcze uszlachetnione oraz lepiej opakowane szybciej znalazły uznanie u klientów. Wywołało to sytuację, w której słabe ekonomicznie oraz dysponujące przestarzałym parkiem maszynowym zakłady nie mogły sprostać wzrastającej konkurencji. Również polityka państwa nie sprzyjała rozwojowi tych zakładów. Często zdarzały się też błędy w zarządzaniu tymi zakładami.

Podobny los spotkał również zakłady przemysłu rolno-spożywczego działające w powiecie raciborskim. Całkowitej likwidacji uległy przetwórnice zakładu „Prodryn”, które poprzez szeroki wachlarz produkcji skupowały i przerabiały duże ilości warzyw i owoców. Natomiast Spółdzielnia „Ogrodnik” zmieniła profil produkcji, odchodząc od przetwórstwa warzyw i owoców. Aktualnie zajmuje się wyłącznie działalnością handlową. Należy przy tym podkreślić, iż nieruchomości Spółdzielni w części zostały przeznaczone na cele rolnicze. Na bazie starego zakładu Spółdzielni „Ogrodnik” przy ul. Łąkowej działa przedsiębiorstwo zaopatrzenia rolników w środki do produkcji rolnej „Chempest”. Natomiast hale zakładu przy ul. Opawskiej w części zostały zaadaptowane na cele produkcyjne przez Zakłady Przemysłu Cukierniczego „Mieszko”, hurtownie spożywcze oraz zakłady usługowe.

Reasumując należy podkreślić, że reaktywowanie tych zakładów w dawnej strukturze organizacyjnej z wielu przyczyn jest w chwili obecnej nie możliwe.

6.1. Przetwórstwo produktów pochodzenia roślinnego

Na terenie powiatu raciborskiego w obszarze przetwórstwa produktów pochodzenia roślinnego działają :

1. Cukrownia „Racibórz” S.A. w Raciborzu przy ul. 1 Maja 4, dzierżawiona przez Cukrownię „Świdnica” S.A.

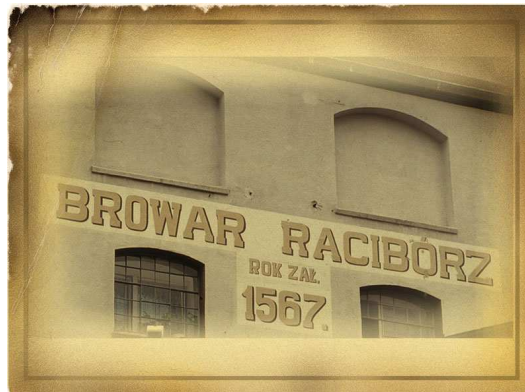
Cukrownia jest Spółką Akcyjną wchodząca w skład Śląskiej Spółki Cukrowej z siedzibą we Wrocławiu, której większościowym właścicielem jest Südzucker. Podstawowy zakres produkcji to produkcja cukru.

2. Młynarstwo Modlich s.j działająca w Cyprzanowie , gmina Pietrowice Wielkie.

Na podstawie informacji uzyskanych z firmy Młynarstwo Modlich s.j ustalono, iż w młynie odbywa się skup wraz z przemiałem pszenicy i żyta 5 dni w tygodniu w ilości 30 ton na dobę. Szacunkowo można przyjąć, iż rocznie przerabia około 7.000 t.

3. Prywatny Browar „Racibórz” ul. Zamkowa 2 w Raciborzu.

W 2003r. browar został sprzedany nowemu, prywatnemu inwestorowi. Piwo ważone jest tradycyjną metodą bez polepszaczy w otwartych kadziach. Wielkość produkcja wynosi 30 000 hektolitrów na rok.

4. Ponadto skupem zboża, w tym kukurydzy na ziarno oraz rzepaku na terenie powiatu raciborskiego zajmują się również następujące firmy:

- a. Przedsiębiorstwo Zaopatrzenia Rolnictwa Chempest Spółka Akcyjna z siedzibą w Raciborzu przy ul. Łąkowej 24,
- b. Agencja Rozwoju Rolnictwa i Przemysłu Przetwórczego Regionu Raciborskiego,
- c. Elikor – magazyn w Kornicy, gmina Pietrowice Wielkie,
- d. Stacja Hodowli Roślin Modzurów Sp.z.o.o Grupa Szelejewo.

Na terenie powiatu raciborskiego w obszarze przetwórstwa produktów pochodzenia zwierzęcego działają :

6.2. Przetwórstwo mleka

Po wstąpieniu Polski do Unii Europejskiej wzrósł popyt na artykuły mleczarskie spowodowany większymi możliwościami zbytu na rynku Wspólnoty. Otwarcie granic oraz atrakcyjna dla innych państw członkowskich UE cena masła, mleka w proszku czy serów spowodowały zwiększony wywóz tych produktów, przyczyniając się jednocześnie do wzrostu ich cen w zakładach mleczarskich.

Skupem mleka na terenie powiatu zajmują się takie firmy jak Raciborska Spółdzielnia Mleczarska „Racibórz”, Danone oraz ZOTT Opole. Spółdzielnia „Racibórz” zajmuje się również przetwórstwem mleka.

6.3. Przetwórstwo mięsa

Największym zakładem przetwórstwa rolno spożywczego działającym w powiecie raciborskim są Zakłady przetwórstwa Mięsnego „MAXPOL”, które prowadzą działalność gospodarczą na terenie gminy Kuźnia Raciborska od 1990 r. W 1990 roku wybudowano

zakład przetwórczy o powierzchni użytkowej wynoszącej 2000m² z możliwością produkcji około 2 ton przetworów dziennie. W krótkim czasie popyt na wyroby przewyższył pierwotne założenia. W związku z tym w 1997 roku podjęto decyzję o rozbudowie zakładu o kolejne 1300m² powierzchni. Proces integracji Polski z Unią Europejską skłonił właścicieli do budowy nowoczesnego zakładu, spełniającego wysokie unijne wymogi sanitarne i technologiczne.

Należy tu podkreślić, iż firma „MAXPOL” jako pierwsza w województwie śląskim uzyskała certyfikat HACCP, który potwierdza, iż żywność produkowana w zakładzie spełnia normy unijne tak pod względem jakości jak i warunków zdrowotnych produktów.

Obecnie zakład należy do najnowocześniejszych w Polsce, jest w pełni zautomatyzowany, posiada nowoczesną elektronicznie sterowaną wędzarnię.

Zakład posiada własną stację uzdatniania wody, stację paliw, kotłownię oraz bazę transportową. Dzięki temu zdolność produkcyjna zakładu wynosi 50-60 ton na dobę. Firma „MAXPOL” kładzie duży nacisk na rozbudowę sklepów firmowych, których obecnie posiada 80. Pozycję jaką wypracowała sobie firma rodzinna Państwa Gołąbków dokumentuje wiele nagród i wyróżnień. Do najbardziej cennych i prestiżowych należą: „Teraz Polska” „Regionalny Znak Jakości” oraz tytuł najlepszej „Firmy Powiatu Raciborskiego 2000 r.”. W uzupełnieniu należy dodać, iż z uwagi na przyjętą technologię produkcji, zakład ten nie zajmuje się skupem oraz ubojem zwierząt. Mięso do przerobu zakład nabywa za pośrednictwem rynku hurtowego. Dlatego też, w skali powiatu bardzo istotnym czynnikiem jest rozwój zakładów przetwórczych zajmującym się ubojem oraz przetwórstwem mięsa.

Ponadto na terenie powiatu raciborskiego działają:

- ✚ Firma Produkcyjno – Handlowa „KRETEK” - Leonard Kretek Krzanowice ul. Ogrodowa 14.
- ✚ Ubojnia Trzody i Bydła „DAR-POL” - Dariusz Liszka Nowa Wioska Gmina Krzyżanowice.
- ✚ Ubojnia Drobiu - Zofia Zgrzendek Racibórz przy ul. Bogumińskiej 15 a.
- ✚ Warsztat Usługowy Rzeźniczo–Masarsko–Wędliniarski Jerzy Przybyła Ciechowice ul. Raciborskiej 32 Gmina Nędza.
- ✚ Zakład Wędliniarski Ernest Żyła Rudy ul. Rogera 12.

7. STAN ZATRUDNIENIA W GOSPODARSTWACH ROLNYCH

Większa koncentracja produkcji w gospodarstwach spowodowała też mniejsze jednostkowe nakłady pracy, a w efekcie wzrost ekonomicznej wydajności pracy. Jak wiadomo na wzrost wydajność pracy w pierwszej kolejności wpływa wiek rolników, prowadzących gospodarstwa rolne. W tabeli nr 17 przedstawiono dane dotyczące stażu w kierowaniu gospodarstwem rolnym w powiecie raciborskim. Z poniższego zestawienia wynika, iż najliczniejszą grupą są rolnicy prowadzący gospodarstwa powyżej 20 lat, których jest 2095 osób. W grupie tej znaleźć możemy rolników w bardzo szerokim przedziale wiekowym tj. od 38 lat do 65 lat. Z wieloletnich doświadczeń wynika, iż najbardziej podatną na zmiany grupą zawodową są młodzi rolnicy. Dlatego też w prowadzonych przez Starostwo szkoleniach najwięcej uczestników rekrutuje się spośród młodych rolników.

Tabela nr 17. Gospodarstwa rolne prowadzące działalność rolniczą według okresu prowadzenia przez osobę kierującą w powiecie raciborskim

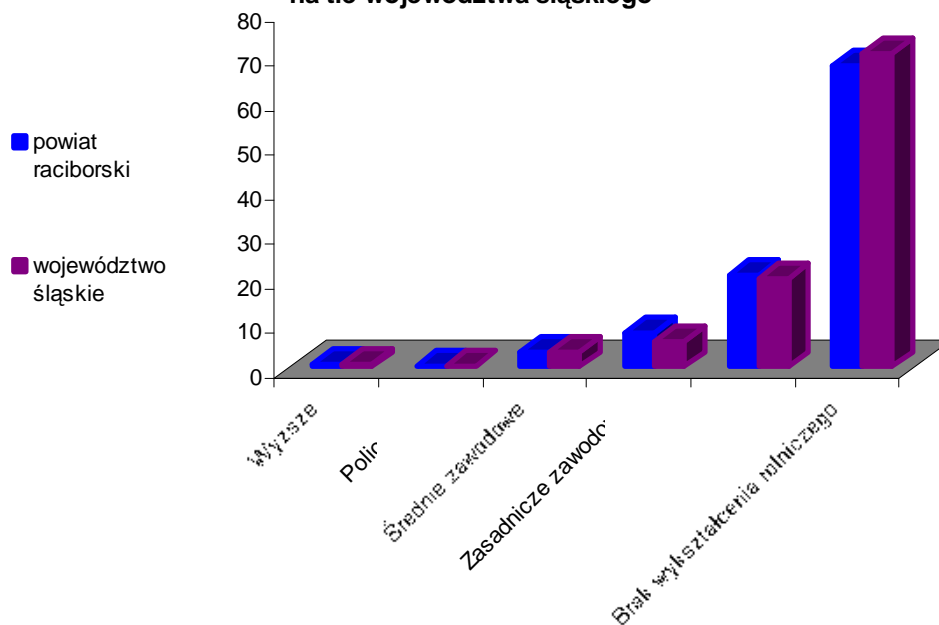
Lp.	Gospodarstwa rolne prowadzące działalność rolniczą według okresu prowadzenia gospodarstwa przez osobę kierującą	Ilość gospodarstw w powiecie raciborski	% ilość gospodarstw w powiecie raciborskim	Ilość gospodarstw w woj. śląskim	% ilość gospodarstw w woj. śląskim
1.	do 1 roku	507	8,8	17948	13,4
2.	2 - 5 lat	740	12,8	14765	11,0
3.	6 - 10 lat	941	16,3	19824	14,8
4.	11-15 lat	796	13,8	16437	12,3
5.	16 - 20 lat	689	11,9	16052	12,0
6.	21 i więcej lat	2095	36,4	48635	36,5
7.	Ogółem	5768	100	133661	100

W uzupełnieniu informacji z zakresu zagadnień ekonomicznych przedstawiono również dane dotyczące osób prowadzących gospodarstwa rolne. Z danych zawartych w tabeli nr 18 wynika, iż poziom wykształcenia rolników w powiecie raciborskim jest zbliżony do poziomu wykształcenia rolników województwa śląskiego. Biorąc jednak pod uwagę ilość osób prowadzących gospodarstwa, które nie posiadają rolniczego wykształcenia można stwierdzić, iż w dziedzinie upowszechnienia oświaty rolniczej w powiecie raciborskim wiele jest jeszcze do zrobienia.

Tabela nr 18. Gospodarstwa rolne prowadzące działalność rolniczą według poziomu wykształcenia osoby kierującej gospodarstwem w powiecie raciborskim oraz województwie śląskim.

Lp.	Gospodarstwa, których kierujący posiada wykształcenie rolnicze	Ilość gospodarstw w powiecie raciborskim	% ilość gospodarstw w powiecie raciborskim	Ilość gospodarstw w woj. śląskim	% ilość gospodarstw w woj. śląskim
1.	Wyższe	43	0,7	819	0,6
2.	Policealne	5	0,1	149	0,1
3.	Średnie zawodowe	196	3,4	4565	3,4
4.	Zasadnicze zawodowe	441	7,6	7654	5,7
5.	Kurs rolniczy	1188	20,6	26451	19,8
6.	Gospodarstwa, których kierujący nie posiada wykształcenia rolniczego	3895	67,6	94023	70,4
	Ogółem	5768	100	133661	100

Wykształcenie osób kierujących gospodarstwem w powiecie raciborskim na tle województwa śląskiego

Uzupełnieniem danych dotyczących stanu zatrudnienia w gospodarstwach rolnych powiatu są informacje przekazane przez Placówki Terenowe Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego z Raciborza i Rybnika (załączniki). W informacjach tych przedstawiono pełny obraz stanu zatrudnienia w gospodarstwach rolnych. Uzupełnieniem danych z zakresu systemu emerytalnego, dotyczącego rent strukturalnych możemy odnaleźć w informacji Kierownika Biura Powiatowego Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (załącznik).

8. WSPÓŁPRACA STAROSTWA POWIATOWEGO W RACIBORZU I INSTYTUCJI DZIAŁAJĄCYCH NA RZECZ ROLNICTWA Z ROLNIKAMI POWIATU

Od momentu powołania samorządu szczebla powiatowego nawiązano współpracę z rolnikami powiatu oraz instytucjami współpracującymi na rzecz rolnictwa. Zaangażowanie w sprawy rolnictwa przybiera rozmaite formy.

Jedną z form współpracy było sfinansowanie badania gleb, których wyniki zostały przedstawione w rozdziale 3 niniejszego opracowania oraz w załączniku nr 6. Należy przy tym podkreślić, iż przeprowadzona ocena gleb przyczynia się do racjonalnego wykorzystania nawozów mineralnych, które w konsekwencji powoduje obniżenie kosztów produkcji. Ograniczenie wielkości nawożenia mineralnego spowoduje również poprawę stanu środowiska naturalnego.

Bardzo popularną formą współpracy z rolnikami powiatu jest praca szkoleniowa, która prowadzona jest w formie szkoleń stacjonarnych lub wyjazdowych.

W dniu 22 lutego 2006 r. w Krzanowicach odbyło się wyjazdowe posiedzenie Komisji Rolnictwa i Ochrony Środowiska Rady Powiatu Raciborskiego połączone ze szkoleniem dla rolników. Tematem spotkania było omówienie projektu Planu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013. Szkolenie przeprowadzili pracownicy Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa w Częstochowie.

Wspólnie z Krajową Radą Spółdzielczą w Warszawie zorganizowano w dniu 11.01.2007r. szkolenie na temat „Promocja Tworzenia Grup Producentów Rolnych”. Celem szkolenia było podniesienie stopnia zorganizowania rolników wraz z odbudową ruchu spółdzielczego na wsi przy wykorzystaniu istniejących zasobów organizacyjnych, lokalowych i kadrowych w istniejących spółdzielniach.

W dniu 29.03.2007r. zorganizowano wspólnie z Ośrodkiem Badań i Doradztwa dla Rolnictwa w Warszawie „AGROEXPERT” szkolenie z zakresu zasad finansowania gospodarstw rolnych. Tematyka szkolenia obejmowała między innymi: kierunki zmian w opodatkowaniu gospodarstw rolnych, w tym zmiany w opodatkowaniu podatkiem VAT oraz przedstawienie kwestii podatku dochodowego w rolnictwie i ocena z punktu widzenia interesów rolników.

Należy podkreślić, iż w/w szkolenia to tylko przykłady z ostatnich dwóch lat. Powiat od swojego powstania, każdego roku organizuje szereg szkoleń, które cieszą się dużym zainteresowaniem.

Dodać należy, iż wielu rolników uczestniczy w organizowanych wyjazdach szkoleniowych.

W dniu 17.09.2006r. zorganizowano wyjazd rolników na wystawę Rolniczą Jesień organizowaną przez Śląski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Częstochowie Oddział w Mikołowie.

Bardzo dużym zainteresowaniem cieszył się wyjazd szkoleniowy na Międzynarodowe Targi Techniki Rolniczej, które odbyły się w dniu 9.03.2007r. w Kielcach. Rolnicy mieli okazję zapoznać się z nowymi modelami ciągników, maszyn rolniczych oraz urządzeń stanowiących wyposażenie obiektów inwentarskich.

Wzorem lat ubiegłych w dniu 24.06.2007r. zorganizowano wyjazd szkoleniowy na „Dni Otwarte” do Mikołowa organizowane przez Śląski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Częstochowie Oddział w Mikołowie.

Z inicjatywy Starostwa zorganizowano w dniach 30.09 i 1.10.2007r. wyjazd szkoleniowy dla rolników na Słowację. W czasie wyjazdu rolnicy zapoznali się z funkcjonowaniem rolnictwa słowackiego. Między innymi zwiedzili gospodarstwo agroturystyczne w miejscowości Novot oraz fermę bydła mlecznego w rolniczej spółdzielni Zuberec.

W czasie wyjazdów szkoleniowych program rolniczy jest poszerzony o program kulturalny np. wyjazd do Kielc połączono ze zwiedzaniem zamku w Chęcinach, a w drodze na Słowację rolnicy zwiedzili Zamek w Pszczynie.

W uzupełnieniu należy dodać, iż współpracę z rolnikami dotyczącą wsparcia produkcji rolnej poszerzono o współpracę ze środowiskiem wiejskim. Współpraca ta ma na celu upowszechnienie dziedzictwa kulturowego. Jedną z form współdziałania jest ufundowanie nagród dla laureatek konkursu dla kobiet z Kół Gospodyń Wiejskich organizowanego przez Ośrodek Doradztwa Rolniczego pn. „Potrawy regionalne – nasze kulinarne dziedzictwo”.

Starostwo Powiatowe corocznie wspiera finansowo organizowane dożynki Gminno - Powiatowe. W bieżącym roku dożynki Gminno-Powiatowe odbyły się w Zabełkowie w Gminie Krzyżanowice.

Na bieżąco prowadzona jest współpraca z samorządem rolniczym reprezentowanym przez Śląską Izbą Rolniczą oraz z jednostkami działającymi na rzecz rolnictwa, w tym m.in. :

- Agencją Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa,
- Powiatowym Inspektorem Weterynarii,
- Kasą Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego,
- Ośrodkiem Doradztwa Rolniczego,
- Inspekcją Ochrony Roślin,
- Agencją Własności Rolnej Skarbu Państwa,
- Agencją Rozwoju Rolnictwa i Przemysłu Przetwórczego Regionu Raciborskiego S.A.,
- bankami obsługującymi sektor rolniczy.

Szczegółowe omówienie zakresu współpracy zostały przedstawione w załącznikach nr 1, 2, 3, 4 i 5.

Również istotnym elementem jest współpraca i pomoc rolnikom realizowana poprzez bieżące zadania wykonywane przez Referat Ochrony Środowiska, Gospodarki Wodnej i Rolnictwa Starostwa Powiatowego w Raciborzu. Pracownicy na bieżąco przedstawiają rolnikom prawne wymagania, które należy spełnić prowadząc gospodarstwo rolne, promują „Kodeks dobrej praktyki rolniczej” oraz udzielają praktycznych porad i informacji.

W uzupełnieniu należy dodać, iż w przyszłości planuje się rozszerzyć zakres współpracy z rolnikami szczególnie w zakresie upowszechnienia wiedzy rolniczej. W 2008 roku planuje się zorganizować powiatowy konkurs wiedzy rolniczej, w którym rolnicy będą mieli okazję wykazać się posiadanymi umiejętnościami teoretycznymi i praktycznymi. Wprowadzenie elementu rywalizacji może się przyczynić do upowszechnienia nowoczesnych metod produkcji rolnej.

Ważnym elementem współpracy z rolnikami jest działalność prewencyjna w zakresie zasad bezpieczeństwa i higieny pracy w rolnictwie. Z inicjatywy Okręgowego Inspektora Pracy w Katowicach, Starosta Raciborski powoła Powiatową Komisję ds. Bezpieczeństwa i Higieny Pracy w Rolnictwie. Celem komisji jest aktywizacja działalności instytucji, urzędów, zakładów oraz stowarzyszeń instytucjonalnie związanych ze środowiskiem wiejskim na rzecz poprawy bezpieczeństwa i higieny pracy w rolnictwie.

9. PODSUMOWANE

Na podstawie analizy materiałów dotyczących powierzchni gospodarstw rolnych w powiecie raciborskim widoczne są tendencje polegające na koncentracji gruntów. Ilość gospodarstw rolnych systematycznie maleje natomiast powierzchnia gospodarstw rolnych ulega powiększeniu. Pomimo, że z danych ewidencyjnych wynika rozproszenie gruntów w gospodarstwach rolnych, w sposób nieformalny rolnicy we własnym zakresie (poprzez indywidualne wymiany lub dzierżawy) starają się doprowadzić do tego, aby uprawiane działki posiadały jak największą powierzchnię. Ze względów ekonomicznych konieczne jest aby przeprowadzić komasację i scalenie gruntów rolnych. Celem scalenia gruntów jest tworzenie bardziej korzystnych warunków gospodarowania w rolnictwie i leśnictwie. Możliwe jest to poprzez poprawę struktury obszarowej gospodarstw rolnych, lasów i gruntów leśnych, ukształtowanie rozłogów, dostosowanie granic nieruchomości do systemów urządzeń melioracji wodnych, dróg oraz rzeźby terenu.

Aktualnie, przy udziale Starostwa Powiatowego w ramach Sektorowego Programu Operacyjnego pn. „Restrukturyzacja i modernizacja sektora żywnościowego oraz rozwoju obszarów wiejskich” działania 2.2 „Scalenie gruntów” prowadzone są prace w celu scalenia gruntów w miejscowościach Cyprzanów i Pietrowice Wielkie. Do tej pory dla tych obszarów opracowano założenia do projektu scalania gruntów.

10. WYKORZYSTANE MATERIAŁY

1. Narodowy Spis Powszechny Ludności i Mieszkań, Powszechny Spis Rolny, Urząd Statystyczny w Katowicach, 2002r.
2. Wsparcie gospodarstw rolnych po akcesji do UE. Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Warszawa, maj 2004.
3. Materiały przekazane przez Śląską Izbę Rolniczą.
4. Materiały przekazane przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa Biuro Powiatowe w Raciborzu.
5. Materiały przekazane przez Agencję Rozwoju Rolnictwa i Przemysłu Przetwórczego Regionu Raciborskiego S.A.
6. Materiały przekazane przez się Powiatowego Lekarza Weterynarii.
7. Informacje z Raciborskiej Spółdzielni Mleczarskiej, Cukrowni Racibórz S.A., Zakładu Przetwórstwa Mięsnego MAXPOL.
8. Materiały ogólnie dostępne na stronach internetowych.
9. Materiały własne Referatu Ochrony Środowiska, Gospodarki Wodnej i Rolnictwa.

11. SPIS ZAŁĄCZNIKÓW

Załącznik 1. Informacja z działalności Biura Powiatowego ARiMR w Raciborzu

Załącznik 2. Informacja Powiatowego Lekarza Weterynarii w Raciborzu

Załącznik 3. Informacja na temat ubezpieczenia społecznego rolników w powiecie raciborskim za lata 2006-2007 (KRUS Racibórz, KRUS Rybnik).

Załącznik 4. Informacja Powiatowego Zespołu Doradztwa Rolniczego w Raciborzu

Załącznik 5. Informacja o działalności Śląskiej Izby Rolniczej Rady Powiatowej w Raciborzu

Załącznik 6.1. Prezentacja Okręgowej Stacji Chemiczno-Rolniczej w Gliwicach: badanie prób glebowych z obszaru użytków rolnych rozmieszczonych na terenie gminy Krzanowice.

Załącznik 6.2. Prezentacja Okręgowej Stacji Chemiczno-Rolniczej w Gliwicach: badanie prób glebowych z obszaru użytków rolnych rozmieszczonych na terenie gminy Kuźnia Raciborska.

Załącznik 6.3. Prezentacja Okręgowej Stacji Chemiczno-Rolniczej w Gliwicach: badanie prób glebowych z obszaru użytków rolnych rozmieszczonych na terenie gminy Rudnik.

Załącznik 6.4. Prezentacja Okręgowej Stacji Chemiczno-Rolniczej w Gliwicach: badanie prób glebowych z obszaru użytków rolnych rozmieszczonych na terenie gminy Nędza.

Załącznik 6.5. Prezentacja Okręgowej Stacji Chemiczno-Rolniczej w Gliwicach: badanie prób glebowych z obszaru użytków rolnych rozmieszczonych na terenie gminy Krzyżanowice.

Załącznik 6.6. Prezentacja Okręgowej Stacji Chemiczno-Rolniczej w Gliwicach: badanie prób glebowych z obszaru użytków rolnych rozmieszczonych na terenie gminy Pietrowice Wlk.

Załącznik 6.7. Prezentacja Okręgowej Stacji Chemiczno-Rolniczej w Gliwicach: badanie prób glebowych z obszaru użytków rolnych rozmieszczonych na terenie gminy Kornowac.

Krzysztof Sporny
Kierownik Referatu Ochrony Środowiska,
Gospodarki Wodnej i Rolnictwa

Norbert Parys
Członek Zarządu